

A kutató keres - és talál

- avagy: túlélési technikák az SZBK-ban

- Az egy évvel ezelőtti aggasztó helyzet egyértelműen a kutatók kimagasló teljesítményének köszönhetően enyhült. A beszámolómban ezért voltam optimista. Óvatos pedig azért, mert a bevételeinknek az a hányada, amely a költségvetésből származik, továbbra sem fedezi az intézet működési költségeit, az alapellátást. Ez azt jelenti, hogy továbbra sem érezhetjük biztonságban magunkat.

Nyilvánvalóan anyagi bizonytalanságra gondol, hiszen az akadémiai törvény megszüntette a másíkjait bizonytalanságot.

- Az akadémiai kutatóintézetek, köztük az SZBK további működésére szükség van - ezt tisztázta a törvény. De az anyagi garanciák továbbra is hiányoznak.

A költségvetési támogatás realitétje jónéhány éve folyamatosan csökken, a tavalyi helyzet már az intézet létét fenyegette; hogyan sikerült a mélyponton túljutni?

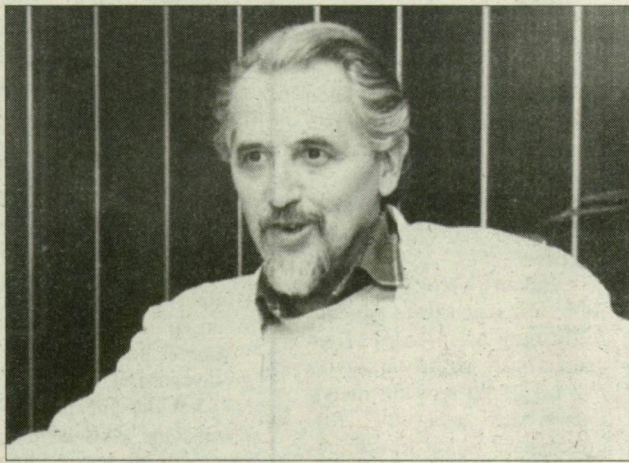
- A kutatók bel- és külföldi pályázatai olyan eredményesek voltak, hogy az így szerzett - tehát nem a költségvetésből kapott - pénzek a bevételeink többségét, 60 százalékát adták. A költségvetésből származó bevételünk mindössze 40 százaléka volt az összbevételeknek, azzal együtt, hogy 1994-ben megkaptuk a közalkalmazotti bérminimum eléréséhez szükséges pénzt is.

Mekkora béremelésre volt szükség, hogy a törvény szerinti minimumot elérjék?

- Átlagosan 50 százalékos, a kutatók egy részének 80-90 százalékos béremelést kellett biztosítani. Ez az SZBK korábbi, súlyosan hátrányos helyzetét mutatja és nem azt jelenti, hogy most jólfizetettek a kutatók.

Ha jól értem, a költségvetési támogatásból a törvény szerinti bérminimumot és a működési költségeket sikerült fedezni, a kutatókat pedig a pályázatokon elnyert pénzekből finanszírozták.

- Nem így van. Kénytelenek

Venetianer Pál, az SZBK főigazgatója

Már-már komor hangulatot közvetített a frissen kinevezett főigazgató egy esztendővel ezelőtti interjúja. Venetianer Pál akadémikus egyenesen a Szegedi Biológiai Központ megmaradásáért aggódott. „Természetesen” a rossz anyagi viszonyok miatt nem lehetett optimista; a modern, molekuláris biológiai kutatások hazai - sőt, közép-európai - fellegváraként emlegetett, két évtizede eredményesen működő kutatóközpont vezetőinek és munkatársainak a társadalmi-gazdasági változások közepette először szembesülni - létkérdésekkel. Hízen azt szinte biztosra vehették, hogy annyi költségvetési pénzre sem számíthatnak, amennyiből a pusztán intézményfenntartás finanszírozható - és akkor hol vannak még a kutatásra fordítható összegek? Eltelt az esztendő, a fenyegetéssel terhes 1994-es: az SZBK működik, a főigazgató év végi beszámolója óvatos optimizmust árasztott. Mi történt? - kérdeztem Venetianer Páltól.

voltunk elvonni a pályázatokon nyert pénzekből is - működés-re. Ez persze nagy belső harcokkal jár, nemcsak nálunk, minden kutatóintézetben. Értetű és méltányolható a kutatóknak az az álláspontja, hogy a kifejezetten tudományos célokra elnyert összegeket szeretnék teljes mértékben tudományos célokra felhasználni. Normális viszonyok között ez így természetesen - de mi nem engedhetjük meg magunknak. Természetesen szeretnénk normális viszonyokat, ezért legalább elvi döntést kívánunk arról, hogy az intézmény alapellátását a költségvetés biztosítja.

Ezzel egyszersmind vállalják, hogy a kutatásra maguk szerzik meg a pénzt?

- Nincs más választásunk. Az elmúlt évben az volt a tét,

képesek vagyunk-e erre - és akkor megmaradunk -, vagy nem. Nagyon örülök, hogy a kutatóink bebizonyították, tudnak az új helyzetben is boldogulni. Rövid idő alatt alkalmazkodtak a korábbiól gyökeresen eltérő viszonyokhoz. Ezt azért is mondhatom, mert már látszik, hogy a tavalyi, külföldről elnyert 95 millió forintos pályázati pénzeinket az idén képesek leszünk majdnem megduplázni.

Talán mindenki? Vagy csúcsteljesítmények vannak? És elartják a sikertelenebbeket?

- Kapitalizmus van nálunk is, abban az értelemben, hogy a sikeresen pályázó csoportok gazdagabbak, mint a többiek. De talán kedvezőbbek az arányok, mint a társadalomban: azt mondhatom, az SZBK ku-

tatócsoportjainak körülbelül egyharmada rendelkezik olyan anyagi feltételekkel, amelyek európai színvonalú munkát tesznek lehetővé. Egy másik harmad amolyan kelet-európai szinten van, a harmadik harmad ennél szegényebb. Kis lépést tettünk az intézményen belüli költségvetési elszámolási rendszer megváltoztatása felé: ennek az a végcélja, hogy ki-ki fizesse meg, amit felhasznál. Tavaly átvilágítottuk az SZBK belső gazdálkodását, a következtetések rendelkezésre állnak, ezután jönnek a gyakorlati lépések.

Mégis kik azok a kutatók, akik máris képesek az új viszonyok között eredményesen dolgozni? Kik szereztek meg mondjuk a külföldi pályázati pénzeket?

- Különösen büszkék lehetünk arra, hogy egy igen gazdag, kifejezetten alapkutatókat támogató amerikai alapítvány, a Howard Hughes volt szocialista országok számára meghirdetett pályázatán négy csoportunk is nyert. Összesen kétezer pályázat futott be, kilencven nyert és ebből négyet mi. Név szerint Kiss Antal, Kiss István, Pósfai György és Nagy Ferenc. A Délmagyarországi hírt adott Dudits Dénes német díjáról, amely három évre szólóan jelentős összeghez juttatta az általa irányított kutatások résztvevőit. A két nagy európai kutatási program, a Phare és a Kopernikus pályázatain is eredményesek voltak - például Kovács Kornél, Borsodi Anikó vezetésével - kutatóink.

Főigazgatói kinevezésekor említette az egyetemmel való célszerű együttműködés igényét is; mi történt ezen a téren?

- Kifejezetten jól dolgozunk együtt az orvosegyetemmel, de nincs probléma a JATE-val való együttműködésben sem. Mindkét intézmény doktori programjában intenzíven részt vesz az SZBK. Éppen most nyújtottunk be egy közös FEFA pályázatot, amelyet kifejezetten az Universitas Egyesülések számára hirdettek: számunkra ennek az SZBK-ban létesítendő hallgatói kutatólabor a tétje, pontosabban az, hogy bizonyos magasabb szintű molekuláris biológiai kísérleteket nálunk végezhesenek az egyetemek doktoranduszai.

Sulyok Erzsébet

Nincsen piac tövis nélkül

- Káeftünk nem vesz részt a kereskedésben, mi a kulturált és kiépített helyszínt, az asztalokat és pavilonokat adjuk. A létesítmény jobb kihasználása érdekében az út és benzinkút felőli épület egy részét boltoknak, büféseknek adtuk bérbe. Jelen pillanatban a virágpiacra 558 bérlővel számolhatunk. A havi forgalom 130 millió forint körüli, s ez a legutóbbi, szeptemberben végzett felmérésünk szerint a magyarországiak egynegyede.

A csarnok egyik legforgalmasabb standja a Floratom káeftéje. Hat hektáros üvegházukból azonban jut bőven más piacokra is. Elsősorban gerberáikért jegyzik őket. Szabó András eladótól azt kérdeztem, vajon honnan tudja, hogy ezen az estén a gerberáért 70 forintot kérhet, a liliomért pedig 110-et.

- Mint régi termelőknek, hosszú évre visszamenőleg részletes nyilvántartásunk van a piaci árákról. E kiindulási alapot korrigáljuk az előző napokban itt és más piacokon tapasztaltak alapján, illetve a mostani érdeklődésnek megfelelően. Mi itt nem kérdezősködünk, inkább hozzájuk jönnek tájékozódni a nem rendszeresen piacozók.

Az asztaloknál találomra megszólított termelő, Szabó Ernő Debrecenből hozta a szegfűjét. Őszintén szólva meglepett, hogy ilyen távolságból is hoznak ide árut.

- A január elején szokásos lagymatag forgalmat itt kissé megdobják a jugó és román vásárlók. Tizenöt éves gyakorlat birtokában mondhatom, megint felfutóban van a virágszakma. Kevesebben vagyunk, akinek nem voltak komoly termelőberendezései, azok nem bírták a költségek versenyét és kihulltak.

Fél óra múlva visszamentem az asztalukhoz, s 15-35 forint közötti áron valóban külföldiek vitték el a szegfűt. A megszólított vevők közül jó néhány nem is tudott magyarul. Kolléganóm szerb nyelvtudása oldotta meg a helyzetet. A sidi és subotcai fiatalemberek a beszerzésben lassabb társaikat várták a csarnok kapujában.

A nagybani piacok a világon mindenütt a termőhelyhez közel létesülnek, azzal a nem titkolt céllal, hogy a termelők ne a piacozással töltsék idejük nagy részét, hanem a növényekkel foglalkozzanak. Ha azt nézzük, hogy a hazai válogottvirág-termelés több mint kétharmada Balástya, Hódmezővásárhely, Makó, Szőreg és Újszeged térségéből kerül ki, akkor megalapozottnak tűnik, hogy ma már nem csak Budapesten van efféle virágpiac. Dávid László néhány adattal is szolgált.

- Sokan jövőnk, közben egy vendéglőben meg is vacsorázunk. Mi minden csütörtökön itt vagyunk. A külföldi, főleg holland áru nálunk most kuriózum.

Az itteni virágárusokkal kevesebb szerencsém volt, a makói hölgyek magyarázatát magam is helytállónak találtam:

- Ne haragudjon, ilyenkor nem érünk rá beszélgetni, mert az orrunk előtt viszik el a java árut.

A Halasról érkezett boltos kisasszonyoktól annyit sikerült megtudni, hogy havonta járnak ide, hogy felfrissítsék a készleteiket. Vágott virágot azért közben is vesznek odahaza.

Az újszegedi Csanádi utcai ABC-nél lévő Virág virágbolt vezetője is elfoglalt volt, a szombathelyiek standján válogatott a cserepesekből, így a szővivőjevel, vagyis a férjével, Gyura Dezsővel alkalmasabb volt a társalgás.

- Hetente kétszer jövőnk. Az a jó, hogy ami egy virágboltba kell, a cserepes virágoktól kezdve az import újdonságokig, minden egy helyen kapható. Nem jellemző itt a nagy alkudozás, de azért számít pár forintnyi különbség is. Vásárlóink szeretik ugyan a virágot, de megnézik, hogy mennyit költenek rá.

Tóth Szeles István

Fotó: Somogyi Károlyné

■ SZJA-naptár 1995.

Az adózók figyelmébe

Bár az elmúlt év végén az adótörvény módosításáról szoltak a hírek, idén még természetesen az 1993 decemberében elfogadott adószabályok szerint kell az 1994-re vonatkozó bevallásokat elkészíteni. Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal ezzel kapcsolatban a következő határidőkre és tennivalókra hívja fel a figyelmet:

1995. január 20.: Eddig a határidőig postázzák mindenkinek az adóbevalláshoz szükséges egységcsomagot. Aki nem kapja meg, az a területileg illetékes adóhatóság ügyfélszolgálatán kérheti a szükséges nyomtatványokat.

1995. január 31.: Eddig kell a munkáltatóknak a szükséges jövedelemadó-igazolásokat átadni azoknak, akik maguk készítik el bevallásaikat. Akinek csak főmunkából származik jövedelme, az megbízást adhat a munkáltatónak is az adóbevallás elkészítésére.

1995. február 15.: Az egyéni vállalkozóknak - kivéve, ha kettős könyvvitelt vezetnek, vagy ha a társasági adózást választották -, valamint az áfa-

köteles tevékenységet végző magánszemélyeknek eddig a határidőig kell benyújtaniuk az adóbevallást, s rendezni esetleges adótartozásukat a hivatalnal. Eddig lehet eldönteni, hogy az egyéni vállalkozó a személyi jövedelemadó, vagy a társasági adózási szabályai szerint kíván-e működni a következő adóévben.

1995. március 20.: A magánszemélyek személyi jövedelemadó-bevallásának határideje. Eddig a napig lehet befizetni késedelmi pótlék felszámítása nélkül az adóhátralékot.

1995. március 31.: A kettős könyvvitelt vezető adózóknak eddig kell benyújtaniuk bevallásaikat, és számukra az adóhátralékok befizetésének is ez a nap a határideje.

2000. december 31.: Az 1994-es évre vonatkozó adóbevallást, a hozzá kapcsolódó okmányokat és igazolásokat eddig a napig - tehát pontosan öt évig - kell mindenkinek megőriznie.

Németh Zsuzsa (FEB)

■ Költözik az ÁV Rt.

Ésszerű vagyonkezelés

Az Állami Vagyonkezelő Rt. az Állami Vagyonügynökség Pozsonyi úti székházába költözik. Az ügyvezetés január 16-án települ át, a költözködés két hetet vesz igénybe. A székhelyváltást azzal indokol-

ják, hogy a társaság így közel kerül az államigazgatási negyedhez, illetve a privatizációs kormánybiztos irodájához, s ugyanakkor az új elhelyezés előnyösebb az üzleti partnerek számára is.

„Nyerek, mert előfizető vagyok!”

ELŐFIZETŐI KLUBKÁRTYA JÁTÉKUNKON REEBOK SPORTCIPŐT NYERT
Sánta Sándor, Szeged, Szél u. 19.
Kártyaszáma: 519 0779

REEBOX, Szeged, Mikszáth K. u. 16. ajándéka!

A SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ AJÁNDÉKÁT:

2 DB JEGYET JANUÁR 13-I BÁNK BÁN C. ELŐADÁSRA NYERTE:
ZSÓTÉR MIHÁLY,
Hajnal u. 57.
Kártyaszáma: 516 0173

A szegedi Sellő Étterem

2 személy részére szóló vacsorameghívását nyerte,

JUHÁSZ FERENC,

Sándorfalva, Mátyás u. 4.

KÁRTYASZÁMA: 119 0553

Nyereményüket átvehetik a Sajtóházban, Szeged, Stefánia 10., csütörtök 8-16 óráig, a hirdetési csoport titkárságán.